

Број: _____
Датум: _____

АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И
ЗАНЕМАРИВАЊА

Школска 2010/2011. година

ТИМ ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА

ШКОЛСКА 2010/2011.

Чланови Тима у овој школској години су:

1. Слободан Малушић, директор
2. Драгана Спасојевић, педагог
3. Милка Богић, психолог
4. Сања Вујко, наставник физичког
5. Живанка Стојановић, учитељица 2 - 2
6. Марина Ковачевић, учитељица 3 - 2
7. Ивана Јанков, наставница биологије
8. Милка Миленковић, наставница географије
9. Ивана Предолац, наставница српског језика
10. Снежана Матић, учитељица 4 - 5
11. Светлана Миленовић, наставница српског језика

Насиље се пријављује члановима Тима

Координатор Тима је психолог, Милка Богић

Телефони за пријаву насиља у школи су:

2462 162 - школа , djura_danicic@yahoo.com

064 867 83 35 Milka Bogić, psiholog

Директор:

Слободан Малушић

Задаци Тима за заштиту су да:

1. припрема програм заштите;
2. информише ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућностима тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту;
3. учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања;
4. предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
5. укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
6. прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
7. сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
8. води и чува документацију;
9. извештава стручна тела и органе управљања.

Програм заштите се односи на:

1. Превентивне и
2. Интервентне активности

Предложене активности треба да обезбеде стварање атмосфере поверења, сигурности и поштовања дечјих права кроз јединствено деловање свих актера.

1. Образовно-васпитна установа је одговорна за:

- успостављање превентивног рада на заштити ученика од насиља као редовне праксе у образовно-васпитном процесу;
- непосредну укљученост вршњачких тимова и ученичког парламената у пружање подршке вршњацима при заштити од насиља и успешну реинтеграцију починилаца насиља у вршњачку заједницу;
- увођење правила понашања и реституције као превентивних мера и вредности у живот заједнице, изградњу позитивне климе и конструктивне комуникације;
- успостављање вршњачке медијације и вршњачке едукације као ефикасних механизма превенције са инструментима за праћење ефикасности;
- укључивање у програме за превенцију насиља, осмишљавање програма за разне узрасте, умрежавање школа ради размене позитивних искустава и ширења мреже заштите;
- примену Посебног протокола за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- развијање подстицајне средине и укупно повећање атрактивности школе;
- систематско праћење и унапређивање нивоа безбедности, заштите и подршке ученицима.

А. ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЗАДУЖЕНА ОСОБА
Формирање школског <u>Тима за заштиту ученика</u>	септембар	директор, Наставничко веће, Педагошки колегијум
<p style="text-align: center;"><u>Наставничко веће</u></p> <p>– Упознавање са Правилником о Протоколу за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања; <u>улози Школског тима</u>; задужењима сваког члана колектива</p>	септембар	Секретар школе
<p style="text-align: center;"><u>Савет родитеља-</u></p> <p>- Упознавање са Правилником о Протоколу за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања; упознавање са правилима понашања у Школи; информисање о активностима Школе у овој области, упознавање са Акционим планом заштите ученика</p>	октобар	директор, педагошко- психолошка служба
<p style="text-align: center;"><u>Родитељски састанци-</u></p> <p>- Информисање родитеља у свим одељењима о <u>Протоколу</u> за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања; упознавање са <u>правилима</u> понашања у Школи; информисање о активностима Школе у овој области, са <u>Акционим планом заштите ученика, укључивање родитеља у превентивне и интервентне мере активности</u></p>	октобар	одељењски старешина, представник Савета родитеља

<p>Анкета ученика о .деструктивном понашању.. (извештај: Настав. веће, Савет родитеља, Учен.парламент)</p>	Новембар/децембар	психолог
<p><u>Стручно усавршавање наставника</u></p> <p><u>Едукација ученика – медијација</u></p>	Током године друго полугодиште	директор
<p><u>Информативни пано</u> за родитеље и ученике о заштити ученика</p>	Током школске године	Тим и Ученички парламент
<p><u>Информативни пано за наставнике:</u> Заштита ученика од насиља, злостављања и занемаривања</p>	Октобар/јуни	Тим за заштиту ученика
<p><u>Ученички парламент</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са Правилником о примени Протокола о заштити ученика од насиља... - Упознавање са <u>Акционим планом</u> заштите ученика... - Учешће у доношењу правила понашања на нивоу Школе, - Покретање и организовање креативних садржаја ученичког слободног времена.(игранке, литерарно-песнички сусрети, изложбе...) <p><u>„Пролеће у мојој школи“</u>- акција ученика на уређењу ентеријера и екстеријера</p>	Октобар/јуни Март/ април	Ивана Јанков, координатор ученичког парламента у сарадњи са наставницима
<p><u>Часови одељењске заједнице-</u></p> <p>-У свим одељењима организовати дискусију/радионицу на тему слободног времена и подстицање ученике на укључивање у школске секције и ваннаставне активности</p>	Септембар/октобар	Одељењске старешине од првог до осмог разреда

<p align="center"><u>Одељењска заједница-</u></p> <p>-у свим одељењима организовати дискусију/радионицу на тему конструктивног решавања сукоба; како избећи насилништво (препурака:књига "Силеције су прави гњаватори, „Конфликти и шта са њима“, „Учионица без насилништва“)</p>	<p align="center">фебруар/март</p>	<p align="center">одељењске старешине од првог до осмог разреда</p>
<p align="center"><u>Одељењска заједница-</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - У одељењима млађих разреда организовати акцију "<u>Недеља лепих порука</u>" уз изложбу на пану у учионици - холу школе; - Подстицање кооперативних активности међу ученицима једног одељења; - Стварање имица одељенске заједнице (знак ОЗ, химна, заклетва, правила...) 	<p align="center">1.април</p> <p align="center">Током године</p>	<p align="center">одељењске старешине од првог до осмог разреда</p>
<p align="center"><u>Одељењска заједница</u></p> <p>Разговор ученика са школским обезбеђењем, полицајцем задуженим за Школу</p>	<p align="center">по договору у току школске године</p>	<p align="center">одељењске старешине од првог до осмог разреда</p>
<p align="center"><u>Радио-новинарска секција -</u></p> <p>Садржаји рада новинарске секције који промовишу позитивне вредности и афирмацију стваралаштва</p>	<p align="center">Током године</p>	<p align="center">Наставници који воде секцију</p>
<p>-за предшколце, учествују ученици 4. разреда.</p>	<p align="center">октобар</p>	<p align="center">Одељ.стар. 4 .разреда</p>
<p align="center"><u>Маскенбал ученика 4-ог разреда</u> <u>„Ширијада“и</u> <u>„У сусрет пролећу“</u>,</p> <p>- за предшколце - учешће свих ученика млађих разреда, посветити "Дану пријатељства"</p>	<p align="center">Октобар / април</p>	<p align="center">одељењске старешине од првог до четвртог разреда</p>

<p align="center"><u>Дом здравља Вождовац</u></p> <p>за ученике 7. и 8. разреда организовати предавање/радионице/ -посету саветовалишту у Дому здравља Шумице, на тему здравља и заштите ученика од злоупотребе психоактивних супст.</p>	<p align="center">Октобар/јун</p>	<p align="center">Одељењске старешине седмог и осмог разреда</p>
<p align="center"><u>Библиотека</u></p> <p>Промовисање ученичких литерарних достигнућа организовањем јавних наступа, песничких сусрета, сусрета са књижевницима...</p>	<p align="center">Октобар/јуни</p>	<p align="center">библиотекарка</p>
<p align="center"><u>Ваннаставне активности</u></p> <p>Укључивање што већег броја ученика у ваннаставне активности и ученичке секције, омогућити јавну презентацију резултата рада</p>	<p align="center">Октобар/јуни</p>	<p align="center">Наставници задужени за рад секција</p>
<p align="center"><u>Сајт школе-</u></p> <p>-промоција ученичких достигнућа, радова ученика о пријатељству, толеранцији, емпатији.. - Отварање странице на сајту за сваки разред</p>	<p align="center">у току године</p>	<p align="center">Виолета Јеринкић, медијатекар, Координатори одељенских већа</p>
<p align="center"><u>Евалуација</u></p> <p>Информисање Наставничког већа и Савета родитеља о реализацији Акционог плана за заштиту ученика.</p>	<p align="center">јун</p>	<p>одељенске старешине од првог до осмог разреда и тим за заштиту ученика</p>

Б. ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

На првом нивоу активности преузима одељенски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са одељенском заједницом, групом ученика и индивидуално.

На другом нивоу активности предузима одељенски старешина у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачан васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплинки поступак и изриче меру, у складу са Законом.

На трећем нивоу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа (центар за социјални рад, полиција...)

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања шрема ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према ученику мере за заштиту и подршку.

На насиље се реагује одмах у циљу најбоље заштите детета. Реагује се одмах, без одлагања, и ако постоји сумња да се дешава насиље.

Редослед поступања у интервенцији:

1. Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања.

Откривање, сазнање о насиљу као први корак у заштити ученика. Улога професионалца и особе која ужива поверење ученика је веома важна. Реакције ученика који трпе насиље, посебно емоционално или социјално тешко је открити. Ученици различито реагују: повлаче се, раздражљиви су, агресивни, преосетљиви и сл.

Знаци који указују да ученик можда трпи насиље

➤ На физичком или физиолошком плану:

Трагови повреда, модрице, ожигљци, опекотине, посекотине, поцепана одећа, запуштен и неуредан изглед, поломљене, односно поцепане ствари, проблеми са исхраном, болови у стомаку, главобоље, повраћање, преломи, проблеми са сном (несанице или претерано дуго спавање), нестанак ствари (мобилни телефон, одевни предмети, торбе, свеске, новац...)

➤ **На емоционалном плану:**

Плачљивост, повученост, претерана активност, раздражљивост, појава страхова, агресивно и аутодеструктивно понашање, ћутљивост, неуобичајена причљивост, гледање у „празно“, „ноћне море“, конзумирање алкохола, наркотика, лагање, страх од самоће, изражено грицкање ноктију, поремећај говора, сексуално понашање непримерено узрасту и др.

➤ **У школи:**

Изненадни школски неуспех, појава неоправданих изостанака, одсуство концентрације, кашњење, избегавање обављања обавеза, недоношење домаћих задатака, избегавање или неучествовање у разноврсним активностима, избегавање дружења са другом децом, одбијање уобичајених активности, неуобичајени начин играња, избегавање физичког додира (трзање), велики страх од одраслих, изражен страх од повратка кући и др.

2.Прекидање, заустављање, насиља

(обавеза свих који имају било какво сазнање или сумњу да се насиље догађа):

Запослени су у обавези да **зауставе** насиље или обавесте надлежне у установи.

- ❖ Поједине ситуације физичког насиља захтевају хитно и истовремено реаговање, збрињавање учесника, обавештавање родитеља и неодложно укључивање релевантних институција (здравствена установа, полиција, центар за социјални рад);
- ❖ Емоционално или социјално насиље такође треба зауставити што пре. Ученику који трпи насиље треба пружити разумевање, поверење и сигурност;
- ❖ Ако постоји сумња на било који облик породичног насиља, наставник обавештава Тим, који даље предузима кораке уз консултације са Центром за социјални рад.

Смиривање ситуације (подразумева обезбеђивање сигурности за ученика, разговор са учесницима и посматрачима):

Уколико се дешава физичко или снажно вербално насиље, у првом моменту је најважније:

- ❖ да се актери након раздвајања умире;
- ❖ да се обезбеди прикладан простор и време за разговор;
- ❖ потражи помоћ колега, стручне службе или Тима ако је потребно;
- ❖ објасни учесницима да је циљ да се сукоб реши и да ће обе стране имати прилику да испричају шта се догодило.

- ❖ Договори са учесницима да се саслушају без прекидања, да не вређају једни друге, да говоре искрено
- ❖ Важно је да се делује синхронизовано, да се разговор са ученицима о истој ситуацији не обавља више пута од стране различитих запослених, већ да се у оквиру унутрашње заштитне мреже обезбеди проток информација важних за ефикасно реаговање.

3. Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (прва помоћ, лекарска помоћ, полиција, центар за социјални рад...) одмах након заустављања насиља.

4. Консултације унутар школе ради процене ризика и израда плана заштите за све учеснике. У консултације се укључују одељенски старешина, дежурни наставник, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

У овој фази Тим процењује степен ризика и одлучује на који начин ће решавати случај, да ли ће га самостално решавати или ће укључити друге релевантне институције.

Неопходно је **водити рачуна о поверљивости података**, заштити приватности и стављању интереса детета изнад интереса родитеља, школе, струке и др. Подаци до којих се дође поверљиви су и могу се ставити на располагање само службеним лицима ангажованим у поступцима заштите ученика од насиља.

Активности треба да истовремено буду усмерене и према ученику који **испољава насилно понашање** и ученицима који су **пасивни посматрачи**.

5. Мере и активности предузимају се за све нивое насиља и злостављања. План заштите се прави за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за све зучеснике насиља.

План заштите садржи активности усмерене на промену понашања – појачан васпитни рад, рад са родитељњем, рад са одељенском заједницом, укључивањем ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце активности, временску динамику, начине укључивања свих учесника насиља у заједницу. Тим процењује да ли постоји сем потребе за појачаним васпитним радом, потреба прилагошавања образовног рада или припрема индивидуалног образовног плана.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор.

6. Ефекте предузетих мера и активности прате одељенски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог ради провере успешности предузетих заштитних мера и вредновања поступака и процедура који су примењени у односу на све учеснике насиља и даљег планирања заштите.

Документација, анализа, извештавање

Сваки акт насиља мора се евидентирати у складу са договореним начином евидентирања у установи.

Ко треба да води евиденцију насиља?

Евиденцију о случајевима насиља води, пре свега, одељенски старешина, а Тим уколико се укључује у интервенисање.

Школа:

1. прати остваривање програма заштите;
2. евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
3. прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
4. анализира стање и извештава.

Одељенски старешина бележи насиље на првом нивоу, прати ефекте предузетих мера и подноси извештај тиму за заштиту.

Укључивање тима за заштиту је на другом и трећем нивоу. Све службене белешке у вези са насиљем води, чува и анализира за потребе установе психолог или педагог.

Тим подноси извештај директору два пута годишње.

Директор извештава орган управљања, савет родитеља и ученички парламент. Извештај о остваривању програма заштите је саставни део годишњег извештаја о раду школе и доставља се Министарству просвете.

Ради свеобухватног увида, потребно је анализирати укупне податке (број, облике насилног понашања и предузете мере) достављати стручној служби, Тиму и директору школе.

У обрасце се уписује: шта се догодило, ко су учесници, како је пријављено насиље, какве су последице, шта се предузело, на који начин су укључени родитељи, разредни старешина, стручна служба, професионалци из других институција, као и начини на који ће ситуација бити праћена итд.

Документација треба да се чува код стручне службе или директора, поштујући принцип поверљивости података.

СУГЕСТИЈЕ ЗА РАЗГОВОР СА УЧЕНИЦИМА:

- ❖ СТРПЉИВО И ПАЖЉИВО САСЛУШАЈТЕ УЧЕСНИКЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ПОСМАТРАЧЕ.
- ❖ ПАЖЊУ УСМЕРИТЕ НА КОНКРЕТАН ПОСТУПАК И ПОНАШАЊЕ.
- ❖ БЕЗ СУЂЕЊА, УМАЊИВАЊА ИЛИ ПРЕУВЕЛИЧАВАЊА САГЛЕДАЈТЕ СИТУАЦИЈУ.
- ❖ ПАЖЉИВО СЛУШАЈТЕ ШТА ВАМ УЧЕНИЦИ ГОВОРЕ, НЕ САМО ОНИ КОЈИ ТРПЕ НАСИЉЕ, ВЕЋ И ОНИ КОЈИ СУ ПОСМАТРАЧИ.
- ❖ НЕ ИНТЕРПРЕТИРАЈТЕ, НЕ МЕЊАЈТЕ, НЕ ТУМАЧИТЕ!!!
- ❖ КОРИСТИТЕ РЕЧНИК КОЈИ УЧЕНИЦИ КОРИСТЕ КАДА ГОВОРЕ О НАСИЉУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ И ЗАНЕМАРИВАЊУ.
- ❖ НЕ ПОДРАЗУМЕВАЈТЕ, НЕ ПРЕТПОСТАВЉАЈТЕ, ПИТАЈТЕ, А НЕ ТВРДИТЕ.
- ❖ ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ТАЧНО, ИСПРАВНО, РАЗУМЕЛИ ШТА ВАМ УЧЕНИК ГОВОРИ.
- ❖ РАЗГОВАРАЈТЕ СМIREНО, НЕ РЕАГУЈТЕ ШОКОМ, НЕВЕРИЦОМ.
- ❖ ПОКАЖИТЕ ДА ВЕРУЈЕТЕ У ТО ШТО УЧЕНИК ГОВОРИ ДА БИСТЕ ГА ОХРАБРИЛИ ДА ВАМ ИСПРИЧА ШТО ВИШЕ.
- ❖ НЕ ОБЕЋАВАЈТЕ ДА ЋЕ ОДМАХ БИТИ СВЕ У РЕДУ, ТО НИЈЕ РЕАЛНО.
- ❖ РЕЦИТЕ ШТА ПЛАНИРАТЕ, ШТА ЋЕТЕ УЧИНИТИ.
- ❖ РЕЦИТЕ ДА ЋЕТЕ УРАДИТИ ОНО ШТО ЈЕ ЗАИСТА У ВАШОЈ МОЋИ ДА ПОМОГНЕТЕ.
- ❖ НЕ ПРЕБАЦУЈТЕ ОДГОВОРНОСТ ЗА РЕАГОВАЊЕ НА ДРУГОГ. СВАКО ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА У СВОМ ДОМЕНУ РЕАГУЈЕ.

Координатор Тима,
Милка Богић, психолог